

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Windmolenlocatie Oude Maas, gemeente Binnenmaas

Voorlopig toetsingsadvies over het milieueffectrapport

17 december 2015 / projectnummer 3002

1. Oordeel over het milieueffectrapport

De gemeente Binnenmaas wil uitvoering geven aan de provinciale windopgave in haar gemeente door een bestemmingsplan vast te stellen dat een windturbinepark met een vermogen van ongeveer 15 MW op de locatie Oude Maas mogelijk maakt. Ter ondersteuning van de besluitvorming over dit bestemmingsplan en de aan te vragen vergunningen wordt een milieueffectrapportage doorlopen. Bevoegd gezag in deze procedure is de gemeenteraad van Binnenmaas.

De gemeente heeft de Commissie voor de milieueffectrapportage ('de Commissie')¹ gevraagd het opgestelde milieueffectrapport ('MER') te beoordelen op juistheid en volledigheid. De gemeente Binnenmaas heeft de Commissie advies gevraagd voorafgaande aan de keuze voor een voorkeursalternatief en voor de ter visie legging. Dit betekent dat de gemeente zelf moet nagaan of het MER ten grondslag kan liggen aan het bestemmingsplan en de vergunningen, omdat de Commissie dit niet heeft kunnen controleren.

De Commissie heeft als uitgangspunt voor haar advies gehanteerd dat de locatie Oude Maas is aangewezen door de provincie Zuid-Holland als windenergielocatie in de verordening Ruimte (VRM). Doordat de locatie al vastligt gaat de Commissie in dit advies niet in op onderbouwing van de locatiekeuze.

Het MER beschrijft op heldere wijze de effecten van het windpark op de leefomgeving en de natuur en is prettig leesbaar. Het rapport geeft in hoofdstuk 8 in een overzichtelijke tabel plus een goede compacte beschrijving een overzicht van de effecten per alternatief en variant. Bestuurders en omwonenden kunnen zich op basis van deze informatie een goed beeld vormen van de effecten die te verwachten zijn, bijvoorbeeld wat betreft geluid en slagschaduw. De effecten van de alternatieven blijken niet sterk van elkaar te verschillen. Ook gaat het MER in op de maatregelen om knelpunten op te lossen voor geluid, slagschaduw en natuur.

De Commissie is van oordeel dat met het MER nog niet alle relevante natuurinformatie voorhanden is voor het volwaardig meewegen van het milieubelang bij de besluitvorming over het bestemmingsplan windpark Oude Maas. Er ontbreekt in het MER naar het oordeel van de Commissie essentiële informatie over:

- de benodigde compensatie van het oppervlakte verlies van het Natuurnetwerk Nederland door plaatsing van de windturbines;
- het mortaliteitsrisico voor de lokale populatie ruige dwergvleermuizen en de wijze waarop negatieve gevolgen kunnen worden voorkomen.

De gemeente heeft aangegeven de natuurinformatie aan te vullen en deze door de Commissie te laten toetsen.

---

¹ De samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. Projectgegevens en bijbehorende stukken zijn te vinden onder projectnr 3002 via www.commissiemer.nl. De gemeente Binnenmaas heeft de Commissie advies gevraagd voorafgaande aan de ter visie legging.

De Commissie constateert dat het MER slechts beperkt ingaat op de interferentie met een mogelijk windpark in Barendrecht. Gezien de fase van de besluitvorming aldaar en het feit dat een mogelijk windpark in Barendrecht nog onduidelijk is – de provincie is pas onlangs (eind 2015) gestart met een partiele herziening van de verordening ruimte voor het onderdeel windenergie – acht de Commissie de informatie voor de nu voorliggende besluitvorming afdoende. Mochten beide procedures elkaar toch gaan kruisen dan adviseert de Commissie interferentie tussen beide parken alsnog in beeld te brengen. Dit moet dan gebeuren in de procedure die als laatste loopt.

2. Gesignaleerde tekortkomingen

In dit hoofdstuk licht de Commissie haar oordeel toe en doet zij aanbevelingen voor de op te stellen aanvulling. Deze aanbevelingen zijn opgenomen in een tekstkader. Naar het oordeel van de Commissie is het uitvoeren ervan essentieel om het milieubelang volwaardig mee te wegen bij de besluitvorming.

2.1 Effecten op Natuurnetwerk Nederland

Wat het Natuurnetwerk Nederland (NN) betreft, wordt bij alle alternatieven de derde turbine in een NN-gebied geplaatst. In het MER (bijlage 5) wordt ingegaan op de huidige situatie en habitatgeschiktheid van het gebied en effecten van het plaatsen van de turbines voor de wezenlijke kenmerken van het NN-gebied. De conclusie van deze bijlage geeft aan dat 2.500 m² gebied aan natuurlijke vegetatie verloren zal gaan waardoor het gebied mogelijk minder geschikt wordt als broedgebied voor zangvogels.

De Commissie deelt de conclusie uit het MER dat dit om nadere uitwerking vraagt en eventueel om compenserende maatregelen. De Commissie is echter van oordeel dat dit onderzoek in het MER had moeten plaatsvinden, zodat met deze uitwerking en de eventueel benodigde compensatie rekening gehouden kan worden bij de besluitvorming. Zij adviseert daarom dit voorafgaande aan de besluitvorming over het bestemmingsplan alsnog te doen in een aanvulling op het MER.

De Commissie adviseert in een aanvulling op het MER de benodigde omvang en kwaliteit van deze compensatie en de mogelijkheden voor realisering uit te werken.

2.2 Effecten op beschermde soorten

In het MER wordt beschreven dat de trek van ruige dwergvleermuis voor een deel binnen het bereik van de rotorbladen plaatsvindt. Hierdoor is het niet uitgesloten dat er slachtoffers vallen. Of het aantal slachtoffers dusdanig groot is dat mitigerende maatregelen aan de orde zijn of ontheffing moet worden aangevraagd in het kader van de Flora en faunawet hangt af van het aantal slachtoffers in vergelijking met de populatie dieren.

In het overzichtswerk van Winkelman en in populatiestudies naar vleermuizen wordt informatie gegeven over aantallen. Er zijn ongeveer 50.000–100.000 ruige dwergvleermuizen in ons land. Dat aantal is in het MER overgenomen. Het mortaliteitsrisico blijft volgens het MER ver onder de mortaliteit van 1% van die populatiegrootte. Bij het bepalen van de 1%-mortaliteitsgrens moet echter van de *plaatselijk aanwezige* ruige dwergvleermuizen worden uitgegaan en niet van de landelijke populatie. Complicerende factor is dat het hier niet gaat om de lokaal aanwezige voortplantingspopulatie, maar om de hoeveelheid langstreckende ruige dwergvleermuizen. Het onderzoek bij het MER voor het windpark Wieringermeer heeft dit opgelost door de 1%-mortaliteitsgrens ook van toepassing te verklaren op het aantal langstreckende dwergvleermuizen. De Commissie stelt voor dat hier ook te doen.

Voor het windpark Wieringermeer is berekend dat de kans zeer wel aanwezig is dat de 1%-mortaliteitsgrens voor ruige dwergvleermuis wordt overschreden (=0,33% van de passerende aantallen). Dat betekent dat aldaar jaarlijks méér dan 100 dwergvleermuizen bij de noordelijke turbines kunnen omkomen. De kans is het grootst bij turbines die bij het bos en/of bij de oever staan. Winkelman geeft vergelijkbare gemiddelde cijfers van slachtoffers, al is de variatie per onderzoek groot. Op basis van deze onderzoeken is niet uit te sluiten dat ook bij de Oude Maas de 1%-mortaliteitsgrens wordt overschreden. Het nieuwe rijtje windturbines wordt immers ook vlakbij bos en oever geplaatst.²

De Commissie ziet twee oplossingen om uit dit dilemma te komen:

- er wordt nader onderzoek uitgevoerd, waarin alsnog aannemelijk gemaakt dat de 1%-mortaliteitsgrens voor doortrekkende ruige dwergvleermuizen niet wordt overschreden³.
- of er wordt bij voorbaat uitgegaan van de mogelijkheid bestaat dat de 1%-mortaliteitsgrens wordt overschreden en er worden mitigerende maatregelen ingezet, die tijdens trek van ruige dwergvleermuizen grotendeels voorkomen dat er aanvaringen plaatsvinden. Er kan bijvoorbeeld gedacht worden aan de inzet van een verklikker een aantal kilometers stroomopwaarts van de trek, die aangeeft wanneer de trek langskomt zodat de molens tijdig stil gezet kunnen worden.

De Commissie adviseert in een aanvulling op het MER aannemelijk te maken dat de gunstige staat van instandhouding van de ruige dwergvleermuis door het plaatsen van de windturbines niet in gevaar wordt gebracht.

---

² In de studie van de Wieringermeer zitten dergelijke turbines in de categorie met minimaal één en waarschijnlijk méér dan drie vleermuizenslachtoffers per jaar (terwijl een turbine in de polder geplaatst ver onder een vleermuisslachtoffer jaarlijkse blijft). Bij vijf turbines loopt dat al gauw naar 5–10 slachtoffers. Als daar vijf doortrekkende dwergvleermuizen bij zitten dan lijkt de kans op een overschrijding van de 1%-mortaliteitsgrens niet ondenkbaar en moeten er hetzij mitigerende maatregelen worden uitgewerkt hetzij een ontheffing worden aangevraagd.

³ In het MER is aangegeven dat er met detectoren passerende vleermuizen zijn geteld. Het is lastig om de geregistreerde pulsjes om te zetten in aantallen, maar mogelijk kan toch een schatting van het aantal doortrekkende ruige dwergvleermuizen worden gemaakt. Vervolgens moet dan een inschatting van het aantal aanvaringen per turbine worden gemaakt en dan worden uitgerekend worden of dit onder de 1% norm blijft.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing MER

Initiatiefnemer: Gemeente Binnenmaas samen met Renewable Factory en Eneco

Bevoegd gezag: Gemeenteraad Binnenmaas

Besluit: vaststellen van bestemmingsplan

Categorie Besluit m.e.r.: plan-m.e.r. vanwege kaderstelling voor categorie D22.2

Activiteit: De gemeente Binnenmaas wil uitvoering geven aan de provinciale windopgave in haar gemeente door een bestemmingsplan vast te stellen dat een windturbinepark met een vermogen van ongeveer 15 MW op de locatie Oude Maas mogelijk maakt.

Procedurele gegevens:

Adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 3 december 2014

Aankondiging start procedure: 8 januari 2015

Ter inzage legging informatie over het voornemen: 8 januari 2015 t/m 15 februari 2015

Advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 20 maart 2015

aanvraag toetsingsadvies bij de Commissie m.e.r.: 31 oktober 2015

voorlopig toetsingsadvies uitgebracht: 17 december 2015

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

dhr. ir. P. van der Boom

dhr. drs. S.R.J. Jansen

dhr. ir. W.H.A.M. Keijsers

mw. ir. C.T. Smit (secretaris)

dhr. ir. J.H. van der Vlist (voorzitter)

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing gaat de Commissie na of het MER voldoende juiste informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen in het besluit. De Commissie gaat bij het toetsen uit van de wettelijke eisen voor de inhoud van een MER, zoals aangegeven in artikel 7.7 dan wel 7.23 van de Wet milieubeheer, en van eventuele documenten over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. Indien informatie ontbreekt, onvolledig of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij dit een essentiële tekortkoming vindt. Daarvan is sprake als aanvullende informatie in de ogen van de Commissie kan leiden tot andere afwegingen. In die gevallen adviseert de Commissie de ontbrekende informatie alsnog beschikbaar te stellen, vóór het besluit wordt genomen. Opmerkingen over niet-essentiële tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. De Commissie richt zich in het advies dus op hoofdzaken die van belang zijn voor de besluitvorming en gaat niet in op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advies:

- MER concept, Bosch & van Rijn, 31 oktober 2015
- Rapport Windpark Oude Maas Akoestisch onderzoek alternatieven Combi-MER, Bosch & van Rijn, april 2015
- Rapport Visie ruimte en mobiliteit, Verordening ruimte 2014, 1 juli 2015

De gemeente Binnenmaas heeft de Commissie advies gevraagd voorafgaande aan de ter visie legging. Daarom heeft de Commissie geen zienswijzen of adviezen via bevoegd gezag ontvangen.

Voorlopig toetsingsadvies over het milieueffectrapport
Windmolenlocatie Oude Maas, gemeente Binnenmaas

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht
T 030 - 234 76 66
F 030 - 233 12 95
E mer@eia.nl
w www.commissiemer.nl

